uersant nihil dãtes paupib̃. ¶ Quocirca in cidit nõ mediocris q̃stio. si eccl'iastic⁹ dispen/sans/imo dissipãs i vsus pdigos et iiustos bona eccl'ie sue teneat ad restitutõz. pserti cũ dictũ sit auẽte Berñ. cui Hiero. cõsentit. q̃ quicq̃d eccl'astici vltra parcũ vestitũ ⁊ victũ retinẽt/sacrilegiũ ẽ. Si sacrilegiũ ẽ vtiq̃z iudicat pei⁹ furto. furtũ ꝯo restituẽdũ null⁹ est q̃ ambigat? Sil'em qõem formãt alij de eccl'iasticis/nõ deseruiẽtib̃ suis bñficijs/i horaꝫ psolutõe. ⁊ alioꝫ obsequioꝫ ipletõe. ꝓpter qõ datũ est bñficiũ. Nõne ea inquit restituere debẽt q̃ tũc pceperint? Et forte ad p̃mũ ñ põt dari simplex ⁊ absoluta rñsio/Sũt itaq̃z aliq̃ bona ꝯmissa fidelitati eccl'iasticorũ. ordinata tñ ⁊ limitata vel a iure vel a fundatoriib̃ ad certos vsus pios. vt q̃ eps vni det hospitali tales reddit⁹ l' nũ ex aliquẽ egenoꝫ sustẽtare. q̃ casu nõ ẽ dubiũ/q̃n omissio culpabilis istoꝫ ad restitutõem obliget q̃ ad deum. et sepe q̃ ad foꝫ extrinsecũ. Et in hoc ẽ sil'e de elemosynario. q̃ vltra stipẽdia recipit cẽtuz libras. p distribuẽdo paupib̃. si pdige alit exponat/peccat ⁊ restituere tenet/Si ãt bona talia sunt data general'r ⁊ indistincte alicui eccl'iastico/tã. p sustẽtatõe sua/q̃z p exercitio pietatis. tũc põt hmõi eccl'iastic⁹ mediocriter vti illis bonis ꝓm decentiã sui stat⁹ etiam vbi nihil residui supesset/Qualit ꝯo estimabit hmõi decẽtia status/nõ põt sub vniuersali regula diffiniri. sed estimabit i certa latitudine/put sapiẽs iudicabit. Et q̃m nimis afficimur ad nosipos et ad extollentiaz oculoꝫ nostroꝫ/tuti⁹ ẽ atq̃z salubri⁹ cuilibet eccl'iastico declinare ad frugalitatẽ ⁊ pcitatẽ stat⁹ sui/vt aliq̃d relinquat paupib̃. Tuti⁹ insup ẽ pauca sibi q̃rere/q̃ vicz satis sibi esse debeat/q̃z in multis bñficioꝫ administratiõibus velle abũdare. q̃m proculdubio apud bñ estimãtes illa nõ sũt nisi onera ⁊ aĩe picula. vbi locuz hz illa regula. Cui pl⁹ cõmittit/ab eodẽ pl⁹ exigit. Uñ si q̃s habeat bñficiuz q̃ rõnabilit debeat ꝯtẽtari ꝓm vtilitatẽ quaz offert aut offerre põt eccl'ie. ⁊ vltra hoc bñficiũ aliud assumit/ipse cũ hoc peccat q̃ p ambitionẽ accumulat sibi nouũ on⁹ ministrationis. q̃ nũq̃z aut vix fit sine piculo infidelitatis alicui⁹. Hã nũc querit inter dispẽsatores vt fidelis q̃s inueniat/Q, si prodige dispergat bona hmõi i alios vsus. aut auare retineat/ipe vitra scãdalũ qõ alijs dat/pfecto peccat grauit. ⁊ nõ min⁹ sepe q̃z sacrileg⁹. Sz q̃ ad restitutionẽ teneat/non audere diffinire. ⁊ h propter illã obligatõez vagã ⁊ incertã/taz in bonis q̃z in psonis. ¶ Sil'r nõ estimo certuz esse q̃ ad scdam questionẽ. q̃ eccl'iastici non faciẽtes seruitiũ propter qõ dat bñficiũ/et si grauiter peccẽt/ad restitutiõz sunt astricti. Scio tñ q̃ tuti⁹ eẽt apud tales/vt de cetero vel renũciarẽt pluralitati bñficioꝫ suoꝫ/vel parci⁹ viuerent solito. q̃tinus i aliquo porest infidelis dispẽsatõis offẽsas delere valerẽt. Ita locũ hic hz illud Aug. ꝯsiliũ. Tene certũ/dimitte incertũ. ¶ Ita deniq̃z ꝯcludam⁹ tũ ex ꝯtib̃ causis. tũ notatim ex hac radice/illã quã ab initio posuim⁹ ꝯclusionẽ. expediẽtius. s. esse ꝑlatũ declinare ad parcitatẽ et austeritatẽ vite i cibis ⁊ i potib̃ ⁊c. ⁊ nõ erubescere pauptatẽ xpi. q̃z laxare i his frena et homib̃ scl'arib̃ ꝯformari. Tñmodo bñ viuat. In alijs affirmo q̃ paupertas ⁊ vilitas euz magis exornabit et honorabit/q̃z alios sua pdigalitas atq̃z supbia. Finit.

Incipit sermo eiusdem de vita clericoꝫ habitus tpe quadragesimali ad clerum.

Penitemi ⁊ credite euãgelio Mar. i. Euangeliũ hodiernũ cui credi optet/sub tali fine ꝯclusit xps vt diceret. Qui se humiliat exaltabit. Quid aũt aliud ẽ pnia q̃z hũilitas vera sub deo. placationẽ ei⁹ postulãs cũ venia delictoꝫ. Penitemi ergo. hoc ẽ humiliami/sub deo offenso. ⁊ ab eodẽ placato exaltabimi. Ita eñ credere euãgelio equũ ẽ. q̃m q̃ se humiliat exaltabit. Qui se humiliat i curia pnie/exaltabit eũ curia miscõie. q̃m superaltat miscõia iudiciũ. Damnati q̃dẽ sumus nos peccatores coraz iusticia. ad miscõiam appellare fas habem⁹ q̃z diu viuimus. tãdiu eñ sedẽ tenet eadem miscõia. Q, si aduersarius ⁊ accusator nr̃ diabol⁹ quõlibet obniti voluerit. habem⁹ te patronã clementissimã. te aduocatã sapientissimaz. te auxiliatricem potentissimã virginẽ matrẽ. que ab oñi ecclesia regina miscõie ⁊ aduocata nostra conclamaz. Si igit regina miscõie es sicut es. tuũ est causam miscõie tueri. ⁊ curie sue iura illibata seruare. Est aũt ius curie huius/vt qui venit ad eã nõ eiciat foras. sed ab accusatione sua subleuet absoluat q̃z. ¶ Ecce patres ⁊ fratres/quãta nobis fiducia ẽ de salute ⁊ exaltatõe nostra/si p pnie appellationez ad misericordie foꝫ causã nostre prauitatis iã a iusticia rite damnataz deducimus. De/

ducim⁹ aũt si nos metipsos accusam⁹. iudica
mus ⁊ damnam⁹. Si nosmetipos iudicare
mus (inq̃t apl'us) nõ vrq̃ iudicaremur Si
iudicarem⁹ penitẽdo/ nõ iudicaremur penaz
patiẽdo. Volumus certe damnari. ecce vni/
cũ post pctã pater effugiũ. Cõfugiamus ad
curiã miscõie. ad illã penitẽtia nos deducet/
vbi p aduocata ⁊ patrona sorore nostrã ha/
bemus et matrẽ iudicis nr̃i. qui spnere nos
nõ poterit. qm̃ ipse caro nr̃a et frater ẽ. Hac
matrẽ adeam⁹ p impetratiõe miscõie. Et vt
de pnie hũilitate pro nostra exaltatõe viua/
ci fructuoso q̃ sermone loq̃mur supplicem⁹
⁊ dicam⁹ illud angelicũ. Aue gr̃a plena dñs
tecũ. ¶ Penitemi ⁊ credite euãgelio'. Homia
tim huic euãgelio. Qui se humiliat exaltabi
tur. Qui se hũiliat p pniam/ exaltabit̃ p gra
tiã ⁊ gl'iam. ¶ Viri pr̃es ⁊ fratres. Et si solũ
dñi nr̃i iesu xpi imperiũ subditis suis omnib
(⁊ quidẽ oia sibi subiecta sunt iure creatõis.
repatõis ⁊ seruatõis) sat⁹ eẽ debeat ad obe
diẽdũ sibi/ vt agãt dignos pnie fructus. pe/
nitemi ait/ nihilomin⁹ appropriate ad perso
nas nostras q̃ ecclesiastice dicimur. ⁊ q̃s ser/
monis nostri tenuitas monere nunc/ acce/
pit assumi posse video psuasionẽ nostrã ad
penitendũ ex trib/ more oratorio. A statu p
sone. a loco. a tẽpe. Ita cũ agere Licero. ita
Arist. ⁊ oratores ceteri docuerũt. Scõm q̃
tria/ triptitã sup penitẽdi necessitate oratõez
B contexemus ¶ Prima quidẽ argumentatio
a statu psone sumet̃. Tales nos esse cõside/
ro viri pr̃es ⁊ fratres. tales et in tali nos esse
gradu statuq̃ conspicio/ q̃s oportet pniam
agere. nõ p pctis nostris tm̃mõ/ sz pro deli
ctis alienis Alioq̃ q̃ppe pctã comedim⁹. ali
orũ quippe culpas bibimus. alioq̃ defect⁹
calciamus ⁊ vestimus. Pctã ppl'i mei come
dũt. ¶ Nõ sit cuiq̃ ammiratõi qd̃ dicimus.
qm̃ ira fit dũ elemosynis alioq̃ talia nob cõ
pam⁹/ cibos. pot⁹. alimenta. Que nimiq̃ ele
mosyne iõ date sunt/ vt pniam p oferẽtib ⁊
satiffactõz deo faciam⁹. Stat⁹ g̃ nr̃ stat⁹ pe/
nitẽtiũ ẽ. coz. s. q̃ vltro semetipos ad pniam
obligarũt. Q, si q̃s inter nos aliter sentit/ il
le pculdubio ppr̃ stat⁹ ⁊ grad⁹ ignar⁹ ẽ. qa
ipm tãto magis penitere oportet quãto mi/
nus penitet. ⁊ q̃nto magis eẽ sibi penitendũ
dissimulat vel ignorat. ¶ Hac tm̃ veritatem
plane durissimã. sz tm̃ pdicandã ⁊ cognoscẽ/
dã/ multi i statu nr̃o i statu eccl'iasticorũ/ vel
dissimulãt vel ignorãt/ vel sacrilega impie/
tate cõtemnũt. alioq̃n nunq̃ tãta auditate.
nunq̃ tali pcipitatiõe improuida inhiarent
ad elemosynas tales quas bñficia noiam⁹.
vel dignitates. vel officia. quib ann exa ẽ ta
lis obligatio pro alis penitẽdi ⁊ satiffacien
di. cũ tm̃ pro nostris satiffacere delict⁹ vix suf
ficiat vita nr̃a. ⁊ vrinaz sufficiat. Huc q̃nta ẽ
demẽtia hoiem tot culpis p̃pr̃is obnoxiuz
p̃ssum ⁊ obrutũ suscipe (imo rape modis eti
am indebitis) alienas offensas. et sup cerui/
ces debiles apponere Hoc q̃ppe fit (vt dixi
mus) dũ bñficia bñficis cumulam⁹. nã plu
ralitas bñficioz ex elemosynis fundatoruz
ad pniam p pluribz faciendã astrigit. Huc
eo heu cecitas/ heu insania nos his obliga
tionũ vinculis seruitutib spãlib misera col
la subiicim⁹/ q̃si nõ iugũ graue satiffaciendi
pro alis/ sz libertas ⁊ absolutio videat̃ ¶ Ad
dam⁹ adhuc q̃ stat⁹ noster stat⁹ eccl'iasticoz
penit⁹ ẽ i exẽplũ. puocatiũ alioz ad pniaz.
q̃si vel liber vel speculuz vel imago pnie. Q,
si pro pnia legat̃ i nobis petulãria/ p ptritio
ne destructio ⁊ dissolutio. pro satiffactõe ir/
ritatio dei ⁊ viciorũ oim accumulatio/ nos
tot damnationib digni reddimur/ quot ho
mines nostris exemplis corruptissimis sedu
cunt̃. Si damnãdus est q̃ seipm spontaneo
peccato deprauat/ nũquid nõ ergo damna/
tior q̃ multos secũ in interitũ trahit. rapit ⁊
deijcit? ¶ Rursum statui nostro comes eẽ de
bet sacra sciẽtia. hoc est sacroz ⁊ sacramẽtoz
noticia. qualis cognitio absq̃ pnia. nec pfe
cte cognosci. nec efficaciter tradi pt. Hec q̃p
pe illa ẽ sapia aut ps ẽ/ de qua bñ enũciatũ ẽ
q̃ i maliuolã aiaz nõ introibit sapia. nec ha
bitabit in corpe subdito peccatis. Itaq̃ sa/
cerdos q̃libẽt angelus dicit̃. qm̃ dei nũcius
esse debet ad ppl'm quilibet in gradu suo. et
legẽ eius. s. dei. ab ore eius requirẽt. ¶ Dedit
illis regiones gentiuz (inq̃t ppheticus sermo)
⁊ labores populoz possederũt. vt custodiãt
iustificatões eius/ ⁊ legẽ eius requirãt. Non
dedit nobis dñs laborẽ aliorũ/ vt in sudore
vultus alieni vescamur pane nostro. et nihil
inde officij. nihil suffragij. nihil satiffactõis
impẽderemus pro ceteris qui suis nos labo
ribus alunt aluerunt q̃. Quãto minus ista
data sunt vt luxurieris sup̃ beĩ pompis. eq̃s
familis. fedissime i meretriculaz lenocinis
Nõ pterea cõmissa sunt vt comesatões cra/
pulosas ⁊ sumptuosas in ocio dissoluto cũ
maxia tpis cõsumptõe ⁊ oneratõe corpis ac
aniaz q̃tidie sequeremur. Deniq̃ vt ditare/
mus carnẽ ⁊ sãguinẽ. imo q̃q̃ carneos ⁊ sã/

Nõ tamen hic omnes ecclesiastici mendaces

Nõ bene

guineos hoīes/de bonis paupeꝝ de pzīmo
nio crucifixi. Sz vt custodiam⁹ iustificatio
nes dñi/et legē ei⁹ inq̃ram⁹. Custodiam⁹ in
quā nō diffamem⁹. dissipem⁹. irrideam⁹. la
cerem⁹ iustificatōes dñi. Et legē ei⁹ inquira
mus/nō tradētes nos nostraq̃ institutōib⁹
mūdi ⁊ legib⁹ Justiniani. sed legi dñi q̃ im/
maculata ē/ꝓuertēs aīas/⁊ sapīaz pstās par
uul'. glosa. hūilib⁹ q̃les sūt penitētes. Peni/
temī g̃. ¶ Postremo moueat nos q̃ dicit. q̃n/
to grad⁹ altior (q̃lis est nr q̃ sacerdotes dici
mur. ⁊ q̃ gen⁹ electum. regale sacerdotiū xpi
dñi/imo ⁊ dū noīamur) tāto casus grauior.
ꝓsone ad illud satyricū. Oīme animi viciū tā
to ꝓspecti⁹ ī se crimē hz/quāto q̃ peccat ma/
ior habet. Porro si casus nr grauior/ꝓseqns
ē vt resurrectio p pnīas fortior exigat. ¶ Cō
clamo igit. pcor ⁊ obtestor p euāgeliū sacra/
tissimū dñi nostri iesu xpi. Penitemī ⁊ credi
te euāgelio. qm̄ q̃ se hūiliat p pnīam/exalta/
bit ad gl'iam. Hoc mō stat⁹ nr stat⁹ eccl'iasti
cus vt get nos magnis ⁊ certis rōnib⁹ peni/
tere/si nō obtorpuim⁹. si nō oīno pditi ⁊ xpi
ana religione abalienati sum⁹. Rursus ꝓpel
lit ad idē loc⁹ ipe material'in q̃ ꝓuersamur. q̃
loc⁹ ē eccl'ia. Cōmonebat ptact⁹ nostre ord̄
nis ordo vt sil'r ex loco ī q̃ ꝓuersamur. q̃ loc⁹
est materialis eccl'ia/robur eidē orationi no
stre donarem⁹/ Sz multis q̃stionib⁹ agitat
anim⁹ ex his q̃ dicta st. ¶ Una. si eccl'astici ñ
penitētes p seipsis/pficiāt alīs p quib⁹ eos
dixim⁹ ad satisfaciēdū obligatos? Videt q̃
nō. p pdictū. ⁊ p illud Gregō. Cū is q̃ displi
cet ad intercedendū mittit/irati anim⁹ ad de
teriora puocat. ¶ Alia/si eccl'iastici non peni
tētes p alīs/faciūt bona eccl'e sua. ⁊ si ad re/
stitutōez obligant? videt enī q̃ ꝓtra donāti/
um intētiōez bonis ill' aburunt. nec laborāt
in vinea dñi. nec denariū hz̄e merēt. ¶ Alia.
si eccl'astici oēs tenēt ad studiū legis diuīe vi
det q̃ sic p pdicta. qr ideo dedit illis de⁹ regi
ones gētiū. ⁊ labores ppl'orū possederūt. vt
custodiāt iusticias ei⁹. ⁊ legē ei⁹ exq̃rāt/vt di
ctū ē. ¶ Ad opposita istoꝝ oīm ē argumētū.
qr talia dicere ē ptē eccl'asticoꝝ lōge maiorē
ponere extra statū salutis. eāq̃ dānatiōis re
am affirmare. ¶ Alie qōes sūt/vt si licz ex bo
nis eccl'e aliq̃d sibi retinere vltra id qd̄ dicit
apl's. Habētes alimēta ⁊ q̃b⁹ tegamur/his
ꝓtēti sumus? Videt enī q̃ residuū ē eccl'ie et
paupeꝝ. q̃le auferre/sacrilegū ⁊ impiū dicūt
Hiero. ⁊ Bernū. ¶ Annexa est huic qō/de di
ratōe parētū ex bonis eccl'ie De collatōe bñ
ficioꝝ indigniorib⁹. De multiplicatōe bñfi/
cioꝝ vltra decentē sustētatōz pl'one occupāt?
De intrātib⁹ distributōnes ex solo introitu
ad horas. De dātib⁹ se totos ad pticatiōes
scl'ares. ⁊ q̃ñq̃ ad turpes quest⁹. Et similes
multas/q̃s oēs dissoluere breuitas affecta/
ta reclamat/Sed q̃ttuor ꝓsideratōes q̃si ro/
tidē claues p aptōne faciliori placet afferre.
¶ Prima ꝓsideratio. Eccl'iastici q̃ non peni
tēt/sed ꝓputrescūt ī pctis suis/nullū op⁹ fa/
cūt apud deuz p se vel alīs acceptū sibi ad
ꝓsecutōem vite eterne. p q̃nto fruct⁹ suorum
opeꝝ tal' ex corrupta radice pcedit. q̃ radix ē
eoꝝ volūtas depuata. Elōgant q̃z magis ⁊
magis a deo. qm̄ q̃z lōge a pctōribus salus.
Hoc intēdebat dñs cū ait Maledicā bñdi
ctōib⁹ vrīs/⁊ sil'ia pl'ima ī hāc snīam. ¶ Se
cūda ꝓsideratio. Eccl'iastici q̃z uis impenitē
tes/implētes tm̄ ea q̃ ex institutōe bñficiorū
suoꝝ iniūcta eis sūt. ī horis dicēdis ⁊ sil'ib⁹.
ipsi faciūt fruct⁹ bñficioꝝ ē suos. saltē apud
hoīes. nec ad restitutōz obligāt. Obligāt tm̄
in foro ꝓscie/aliter recōpēsare bñfactorib⁹ ⁊
fūdatorib⁹ suis. p̄sertim faciēdo sibi amicos
de māmona iniq̃tatis. vt p alios suppleāt re
dēptōz ⁊ satisfactōz quā ipsi sine gra pmanē
tes/insufficiēter agunt. Valet ptēterea hmōi
bñficia nō ex virtute psonaꝝ. qm̄ tales suppo
nunt esse ī pctō mortali. ⁊ p ꝓsequēs dei bo/
stes odiosi. sz ex psona tot⁹ eccl'ie/⁊ ex offerē
tiū deuota pietate valorē suscipiūt/qualez ⁊
quātū nouit de⁹. ¶ Tercia ꝓsideratio. Plus
cōgruit eccl'asticis noticia sacre legis q̃z alia
⁊ multis ipsa ē de necessitate pcepti. sed ma/
gis ⁊ min⁹ p diuersitate officioꝝ. curarū at/
q̃z dignitatū. Curati noiati tenent scire pce/
pta dei/⁊ articulos fidei ī quodā generali p
denūciādo subditis. Materiā insup de sacra
mētis eccl'ie. put in cōi vsu pticat ⁊ vsat. vt
de mō baptizādi. de mō audiēdi cōfessiōes
⁊ interrogādi. ⁊ docēdi. ⁊ absoluēdi. ⁊ pnīas
iniūgēdi. de mō mr̄imonia cōtrahēdi. de mō
sacre vnctiōis. ⁊ de instructōe illi⁹ q̃ laborat
ī extremis. ⁊ si q̃ sunt talia. Curati p his sci/
endis si nō laborāt vl' studēdo vel audiēdo.
an sint ī statu salutis. ipsi viderint. ego ñ esti
mo. ¶ Quidā tractatuli sup his cōib⁹ ꝓfecti
sūt. Quos saltē hz̄e deberēt tales eccl'astici.
qm̄ nec sumptuosi sūt ī scribēdo. nec dispen
diosi ⁊ difficiles ī intelligēdo. De plat⁹ vo q̃
absentes sūt/nihil hic diffinio. quēadmodū
pati eē debēt ad faciēdū zē. ¶ Quarta cōside
ratio. Intētio eccl'iasticoꝝ ī oīb⁹ suis actib⁹

debz eē diuin⁹ honorz et⁹ obsequiū. z ꝓse q̄n
ter ex incidēti z q̄si accessorie/ipsi pñt tpalia
desiderare z acq̄rere p sustētatōe decēti suoz
statuū. decentē itelligite statū put sapiēs in/
dicabit. z nō put ambitio vl auaricia suade
bit. Iurta quā ꝓsideratōz dat regula ꝓseq̄n
ter ad sciendū/si in celebratōib⁹ missaz. si in
horis lucratiuis. si ī alijs opib⁹ suis. imo et
si in multiplicatiōe bñficioz ipsi ecclesiastici
sint simōiaci. vel simonia aut turpi lucro no
tādi. Descēdere aūt ad singula omino diffi/
niēda/neq̄ facile est neq̄ possibile sub certa
regula. ppter varietatē circūstantiaz. ex qui
bus iuris variationē scit nemo.

Qura dici potuerāt. sed interim cō/
tēti/z ad scdam nr̄e exhortatōis ptē
trāseūtes/ostēdamus ex loco ī q̄ su/
mus/ꝓgruitatē penitēdi¶ Loc⁹ nr̄ viri pr̄es
z frēs loc⁹ ecclie materialis ī q̄ frequēt⁹ con
uersamur nos admonet si nō obsurdescim⁹
vt obediam⁹ dicēti xpo. Penitemi z c. Quā/
q̄ eēm vallis hec miserie/loc⁹ sit vniuersaliter
flet⁹ z pnie. vbi tāto magis flendus esse dicit
Aug. quāto min⁹ flet. nihilomin⁹ tēploz lo/
cus sua quidē religione z qualitate ꝓmone/
re facit vt peniteam⁹ Quid itaq̄ aliud vidē
tur p̄dicare imagines oēs in eccl'ia añ qua/
quauersum. supra. subtus z in lateribⁿ. cāt⁹
insup z pulsus. ea quoq̄ que legunt z fiunt
oia/nisi leuemus sursū corda. et nō mentia/
mur rñdētes/habem⁹ ad dñm. Leuare autē
sursum corda nequeūt sane ipsi pctōres sine
pnia/z magna pnia.¶ Habēt seculares ho
mies seu militares seu plebei/loca sua in q̄/
bus exercent/plena mult⁹ spectacul. vanita
tib⁹ z insanijs falsis/que pniam nō solū nō
incitāt sz prurbāt Vide fora negociosa abū
dare infinitis piurijs. fraudib⁹. murmurib⁹
incōditis. clamoribusq̄ dissonis. Vide cu
rias patrocinātiū. intra q̄les nota litigātiuz
magniloq̄s linguas acutas z instructas vt
narrēt fabulatōes/sed nō vt lex tua dñe. De
curijs curialiū q̄d aliud dictur⁹ suz q̄ qz to/
te cure sunt. z tote cure vanissime. nec cure ce
lestes/sed plerūq̄ sceleste z Nō discurram p
singula taliū loca/quoz plurima a sctis do/
ctorib⁹ imerito interdicta sunt eis q̄ pniam
salubrē integro aīo pagere moliūt¶ Atucro
nos ecclīasticos ꝓtiet loc⁹ sacerrim⁹. loc⁹ re/
ligiosissim⁹. loc⁹ tot⁹ pnie salubris puocati
uus. si tñ in eo nō manem⁹ sicut bestie igna/
rī mysterioz oīm que fiūt z cernunt. Si pte
rea corpe existēte ī ecclesia nō sit anim⁹ in pa
tinis. sicut est apud Terētiū. Si deniq̄ nō
facim⁹ de domo oratiōis domū negociatio
nis z spelunca latronū. Quo pacto fit z Cer/
te aut cogitādo. aut garriēdo scl'aria. aut di
stributōes diuinas tanq̄ nobis q̄ non eas
lucramur/indebitas furtiue rapiendo. furti
ue dixerim iudice deo. z si nō mūdo. q̄ si eos
soluit. nō tñ absoluit.¶ Cetez crux z crucifi
xus/nōne loquunt vt pniam agam⁹/cuz ta/
lē ipm xpm añ oculos statuāt. quo null⁹ vn/
q̄ acerbius doluit. nō p suoz/sed p nostro/
rū satisfactōe peccatoz. Sāctoz rursus sā/
ctarūq̄ imagines idē suadēt. ingerētes me/
morie nostre/q̄ p multas tribulatiōes opoz
tet nos intrare ī regnū dei vt ipsi z c. Deniq̄
tūbarū sculpture magnis nos vociby et la/
mētis ad pniam puocare nō cessant. ingerē/
tes q̄d illi sunt. q̄d fuerūt. quid de nobis me/
ruerūt. q̄d exigunt vt suū. quoz corpa inci/
nerata tegit tellus z¶ Si ad hos oēs z sil'es
assidue clamores nequaq̄ apim⁹ aures mē/
tis intimas/nō iā surdastri sed surdi sumus
imo ipsis q̄s intuemur z calcam⁹ imagini/
bus atq̄ simulacr⁹ assimilati sum⁹/q̄ habēt
aures z nō audiūt. Quid ō ipso sacrosancti
dñici corpis sacramēto satis vnq̄ dicturus
sum/malo nūc silere q̄ pauca dicere. Ue ill'
q̄ abutunt eo ad cumulū peccādi/qō singu
lariter datū ē ad auxiliū subleuamenq̄ peni
tēdi. Hi sūt indigni tractātes illud qō sub
questione terribili increpat dñs p pphetaz.
Quid ē q̄ dilect⁹ meus fecit ī domo mea sce/
lera multa z¶ Nō nos ita viri pr̄es z fratres
sed in loco tali tanq̄ diuino z celesti/audia/
mus vocē dñi impantis/vt amot⁹ calciamē
tis nostre vetustatis/p pniam (suū ē eēm ꝶ of
ficiū) stemus ī terra hac q̄ sancta ē. dicentes
cū Jacob. Terribilis ē loc⁹ iste. nō ē hic ali/
ud nisi domus dei z porta celi. Et eēm dñs ē
ī loco isto. et nos ergo sctī sum⁹ qui habita/
mus ī sancto. ī quib⁹ dei grā cōcessit/si ñ ab/
utimur illa vota pphetica. Unā petij a dño
hāc requirā/vt inhabitē ī domo dñi. Et rur
sum. Quā dilecta tabernacula tua dñe ꝶtu
tū z c. Et iterū. Elegi abiect⁹ esse ī domo dei
mei z c. Ad q̄d z Ad penitendū p̄cipue. Peni/
temi ergo.¶ Circa hec q̄drupleꝛ occurrit cō
sideratio moralis.¶ Prima sanct⁹ est z deo
placētius z fructuos⁹ regulariter orare deū
ī tēplis z locis sibi dicatis q̄s ī alijs. Valoz
quippe orationū ibidē factaz cumulatur ex
oratiōe generali z loci maiestate/ex q̄ fit de/
uotōis maior incitatio. Propterea nō abs/

aA

q̃ grãdi rõne sedula religio patrũ nr̃oꝝ/pti cularia oratoria vetabat. presertim p missis celebrãdis. Dixi ĩ ꝓsideratõe regularit. qm̃ accrescere valor ipsis orõnib⁹ aliũde q̃ ex loco sctõ posset. ¶ Scda cõsideratio. oĩs blasphemia q̃ attribuit deo vel sanctis ei⁹ indigna vel turpia/vel verbo vl̃ facto vl̃ signo/tãto execrabili⁹ fit ĩ eccl̃ia quãto loc⁹ plus sacer ẽ. Que blasphemia si fiat sub ludi specie/debet p auctoritatẽ superiorꝭ seriose repari. Nec ꝓsuetudo ad oppositũ alleuiat. ĩmo aggrauat. qꝛ verissime corruptela ẽ/ꝛ sacrilega corruptela. q̃ ĩ caput supiorꝭ redũdabit/si ñ p suo officio remediare curauerint. maiori q̃ dẽ animositate q̃ p suis tpalib⁹ decertarent ¶ Tercia ꝓsideratio Una ex causis quare ecclesiastici mali ꝛ impenitẽtes/pessimi sũt supra ceteros (put sepe exptũ fuisse testat̃ aug. ꝛ tpa mea idẽ monstrãt ad oculũ) assignatur cõuenienter. qꝛ tales ipsi deo magis ingrati sũt dũ abutunt̃ eis omnib⁹ que eos ad penitẽtiã puocare debuerãt. Omnia em̃ remedia p sua correctione/vt sunt exempla sanctorũ ꝛ pdicatões ꝛc. ꝓuertẽrũt in fastidiũ ꝛ contẽptũ ex cõtinuo auditu ꝛ visu. adeo vt tandẽ se esse credãt sapiẽtes ꝛ prudẽtes p alijs monitoribus suis. quoniã impinguati sunt. incrassati. dilatati. ideo dereliquerũt deuꝫ factorẽ suũ ꝛc. ꝛ humilitatẽ nostre religiõis et suoꝝ promulgatoꝝ ponũt ĩ abominationẽ sibi. Qualis igit̃ spes salutis esse põt/vbi q̃ fuerãt remedia/ꝓuertunt̃ ĩ nauseã ꝛ venenaꝫ ¶ Quarta ꝓsideratio. Affectões puerse q̃ separãt a deo/damnabiliter fiũt vbiq̃. dãnosius in ecclesia. Negociatões pterea seculares/fiebant olim in templo hierosolymitano displicibiliter christo. hoc ex suo zelo subuertente cathedras numularioꝝ apparuit. Nũc displicibili⁹ fiũt ĩ tẽplis suis/ĩ q̃b⁹ mysteria magis spũalia cõuenit celebrari. Nec de scda parte sermonis.

Postremo fas

p nobis est/nõ soluꝫ ex statu psone nec ex loci qualitate corroborationẽ addere nostre oꝛoni p psuadẽda nobis penitẽtia vt iã fecimus/sed etiã tercio ex tpis qualitate. ¶ Omitto q̃ tp̃s omne vite miserie hui⁹ ꝛ erumnose/tp̃s lugẽdi est. tp̃sq̃ penitẽdi. Nõ loquor de tẽpe hoc quadragesimalis abstinẽtie qd̃ intrauim⁹. q̃q̃ multa dici ad rẽ cõpeterẽt. Tũ de ieiunijs. qua obseruatiõe complẽda sunt/ꝛ q̃ sunt quos pia necessitas excusat. Quali insup delicto obnoxij sunt ecclesiastici trãsgressoꝛes ꝛ fundatoꝛes hmõi ieiuniorũ. Tũ pterea de ieiunio quadragenario xp̃i quali q̃liter q̃ fuerit cõpletũ virtute. ¶ Sufficiat ad dolendũ lugẽdum penitendũq̃ cõtinuo aspect⁹ hui⁹ tẽporis. ĩmo hui⁹ tẽpestuose etatis nostre. in qua regnat luctuosissimũ absq̃ exemplo. ĩmo nullis vnq̃ luctib⁹ equandũ scisma/qd̃ nõ vetustate consumit̃ vt omnia/sed indies altius radices malas agit. ꝛ tanq̃ fama monstrũ horrendũ indies vires acquirit eundo. Expectauimus pacẽ. deplorat ꝓphetic⁹ sermo. ꝛ ecce turbatio. Sic eccl̃ia insanabili q̃dã cancro depascit̃ egrescitq̃ medẽdo. Sic suã hydrã patit̃ que ex successione fecundior fit. Ipa insup monothaur⁹ vix egressibili laborinto circũdat̃. ꝛ more feraꝫ habet in rhete pedes suos. ¶ Nũquid nõ igit̃ tp̃s tale est in quo penitere ꝛ dolere cũ ingẽti gemitu et plãgore assiduo cũ lachrimis ꝛ rugitu coartamur nos ecclesiasticiꝛ dicere. Tu exurgẽs dñe miserebeꝛis sy on. qꝛ tp̃s miserẽdi ei⁹ q̃a venit tẽpus. Et iterũ. Tẽpus faciendi dñe/dissipauerũt legẽ tuã. legẽ charitatis. vnionis ꝛ pacis. ¶ Prima ꝓsideratio. ¶ In omni tẽpestate grãdi ꝛ internecõe/vbi pmũ incipitur a sãctuario dei saluberrimũ ẽ. iuxta Ezechielis visionẽ/signari signo thau in frontibus. Illi q̃ppe soli saluãt̃ sic signati. Quale signũ illos solos accipe notat pdicta visio. q̃ gemũt ꝛ dolẽt sup cũctis abominatõib⁹ q̃ fiunt. hoc autẽ p penitẽtiã fieri psp̃icuꝫ est. Ubi ꝯo magꝭ inceperit ira dei a sanctuario suo q̃ hoc tpe misero/quis legit/quis audiuit? Penitemini ergo. ¶ Scda cõsideratio. ¶ Quoniã facta est scissio ira vniuersalis in corpe mystico ex peccatis singularũ psonarum ꝛ eorũ puersis moribus quõ fit in corpore vero dissolutio eius ex vicio morbido partiũ ꝛ corruptis humoribus. ꝓsequẽs ẽ vt penitẽtialis medicina primuꝫ recipet in mẽbris sanitatẽ. p̃sertim cũ videat̃. hic eẽ digitus dei. cui humanũ auxiliũ quasi penit⁹ deesse sentitur. Quapropter impetrandũ ẽ diuinũ/testimonio Josaphat. Que impetratio nõ melius q̃ p penitentiã humilẽ acq̃ritur. Quoniã sicut exaltatio ambitiosa ꝛ p dita multorũ ecclesiasticoꝝ tã feda abiectiõe humiliauit ecclesiã/ipsa si querit̃ rursus exaltari/vt p penitentiã humilẽ hoc fiat necesse est. Penitemini ergo. ¶ Tercia consideratio. Reuerentia pia ad matrẽ viget plus q̃

al's in filijs tpe necessitatis ⁊ cõculcationis
sue. vt humilient ⁊ doleãt ⁊ pnie signa demõ
strent. pſertim vbi p talia miserabiliby eius
dẽ matris necessitatiby subuenirī conuenit.
duz singuli filiozũ singula merita sua/sicuti
quasdã donatões ⁊ redẽptiones cõferunt ī
cõmune ad redemptionẽ matris captiuate.
Sic ẽ in pſenti tpe. Penitemī ergo. ¶ Quar
ta cõsideratio. ¶ Scisma pſens nõ impedit
verã penitentiã. imo magis ad eandẽ facien
dã animat ⁊ inducit tanq̃ ad primũ antido
tũ ⁊ mediũ p portu salutis attingẽdo Scio
tñ nõ nullos hincinde posse inq̃etari a scru
pulis et questionib pluribus sup casibus reser
uatis. ⁊ sup potestate clauiũ. et alijs ppleri
tatũ modis quibus scisma pſens respersum ẽ.
Scio nihilominꝰ rñsum factũ esse Antho
nio/ q̃ sola humilitas oẽs diaboli laqueos
secura pterfugit. Humiliatus sum ⁊ libera
uit me inquit ppheta. Nulli ꝓo absq̃ pen
tẽtia dat post peccatũ talis humilitas q̃ rur
sus exaltz Soli igit bũ penitẽtes securi sũt.
A q̃obrẽ penitemini. ¶ Hec fortassis sufficere
potuerãt de necessitate penitẽtie nostre/ nisi
reuerẽtia euãgelij hodierni cui credi oportz
⁊ q̃ appropriate de ecclesiasticis loquit/co
geret nos sua maiestate vt aliq̃d diceremus.
nec ipm nostro silẽtio indigno transiremus
¶ Itaq̃ euãgelicꝰ sermo. xxiij. c. Matth. vn
de euangeliũ hodiernũ cõscriptũ ẽ/loquens
in pſona xpi ad phariseos ⁊ scribas sui tẽpo
ris. notat in speciali sub reprhẽsionib quat
tuor/ ⁊ octo maledictõib. a quibus debẽt ec
clesiastici pcauere/vt increpatio malozũ bo
nõz sit instructio. ⁊ vt sup malo cognito/pe
nitẽtia salubrior fiat. Prima reprhẽsio est di
cere bona ⁊ nõ facere. hoc em q̃d aliud est q̃
se. ppria voce damnare. ⁊ talẽ esse cui merito
dicat dñs. Ex ore tuo te iudico serue nequã
Videte aũt patres ⁊ fratres quãto amplioꝰ ẽ
delictũ. neq̃ dicere bona neq̃ facere. immo
dicẽtib atq̃ faciẽtib modis omnib serio et
ioco clã ⁊ palã cõtrariari. ¶ Secũda reprhen
sio/est onerare subditos duris ⁊ multiplica
tis põderib pceptozũ ⁊ penazũ. digito autez
suo nolle ea mouere. Quo in loco culpant il
li ecclesiastici q̃ excõmunicationũ ⁊ veralitz
⁊ maledictionũ sentẽtias accumulãt sup me
rita. q̃ fine/ipsi viderint. ⁊ q̃ cõsone ad euã
gelicã libertatẽ. ¶ Tercia reprhensio ẽ hypo
crisis et supstitiosa in habitib/quibus sancti
tatẽ aut religionẽ pferũt. qualia intus hor
rent et fugiũt ipsi taliter induti/ qualiter in
duimur nos ecclesiastici oẽs diuisi a popu
lo. pcipue dũ ī ecclesia mistramꝰ. Sed sepe
mentiunt he vestes. dũ aliud mõstrãt extra.
aliud tegũt intra. exterius sanctitatẽ. interi
us vilitatẽ ¶ Quarta reprhensio ẽ ambire va
nã gloriã in locozũ eminẽtia ⁊ alto recubitu.
in cenis. ī salutatõib popularib atq̃ forens
sib. in titulis ⁊ appellatiõib noie magistri.
aut patris. aut dñi. ī quib omnib corrupta
affectio magis q̃ ipsa actio q̃ de genere bo
na ẽ. ⁊ bñ fieri põt inculpat. Põt em aliquis
omnia ista querere/si stat suus ⁊ vocatio exi
gant p vtilitate reipublice ⁊ ecclesiastico ho
nore. nõ p singulari ambitõne. Aliq̃s em ex
ecclesiasticis cur nõ fas habet alte sedere ⁊ sa
lutari populariter. ⁊ appellari vel mater vel
pater vel dñs/si nõ istis delectet? Hoc est si
nõ noia tm ⁊ famaz/sed res ⁊ opa ⁊ officia p
noia designata/querit ⁊ implet. nõ ad suam/
sed ad dei laudẽ. magnificentiã ⁊ gl'iaz ¶ Se
quunt octo ve. ¶ Ve pmũ ẽ claudere viã celi
puersis moribus ⁊ exemplis. Hoc fit duz im
periti ⁊ simplices ex populo/arguũt sibi lice
re ea q̃ videt patres ⁊ pastores suos faciẽtes
¶ Scõm ve sub ptextu longazũ orationũ vi
duas et simpliciores spoliare. A quo ve nõ
immunes sunt hi qui obitus ⁊ seruitia mul
ta in ecclesia pollicent. ⁊ ea vel nõ exoluunt.
vel impfecte ac negligẽter exoluũt ¶ Terciũ
ve traduci p ꝓt appropriate ad ecclesiasticos.
querẽtes p motionẽ alicuꝰ ad statũ ecclesia
sticũ. vel ꝓtra eos qui affectu carnali vl'alio
faciunt eũ puersis exemplis ⁊ moribus duplo
filiũ gehẽne q̃ futurus erat in statu seculari
¶ Quartũ ve cõtra malos iterpres xpi. ⁊ spe
cialiter iuramentozũ ⁊ votozũ in quib fallũ
tur ⁊ fallũt ex sacerdotũ ordine in cõfessioni
bus audiẽdis. ¶ Quintũ ve cõtra eos qui de
cimas vsq̃ ad minimũ esse soluendas decre
uerũt. ⁊ grauiora ipsi derelinquũt. Iudiciũ
scz miscõiam ⁊ fidẽ/ sicut apud quosdã in ec
clesia plus puniret transgressio vniꝰ cerimo
niet traditõis humane/q̃ blasphemia ī de
um aut suozũ puaricatio mãdatozũ ¶ Sextũ
ve/mũdare diligẽter id quod foris ẽ ī vasis/
quibus deo ministrat. vt ẽ calix. ⁊ ꝓsciẽtiam
dimittere rapinis ⁊ immũdicia plenissimaz.
Ut faciũt qui ī ꝓsciẽtia peccati mortalis/et
in cõtinuo ppposito nõ relinquẽdi pctã sua/
neq̃ occasiones peccatozũ mistrare pſumũt.
¶ Septimũ ve contra hypocrisim eozũ qui
sanctitatẽ fingunt extrinsecis signis. intꝰ au
tem sunt plenī hypocrisi ⁊ iniq̃tate. compa/

Nõ bene

Sequunt octo Ve Ecclesiasticorum

Ve

ti merito sepulcris dealbatis. Q, si culpank
hi qui mali sunt/ quo vituperio digni videnk
qui peccata sua pdicãt gloriãtes cũ malefece
rint/et exultãtes in reb pessimis in pniciem
& contagionẽ & scãdala certa pusillorũ? Qui/
dam improperiũ dixit alius. Abi hypocri/
ta. Cui acuta mordacitate respõdit iniuria/
tus. Tu tal es vt nec hypocrita dici possis.
Ita palã & in publico puersus es/ vt nullus
fictioni locus relictus sit. ¶ Octauus ve est q
sanctis reuerẽtes esse videnk/ colẽtes eorũ se
pulcra. memorias atq reliquias. ipsi tñ eos
nequaq imitank in sanctitate. imo psentib
inimicank & insidiank/ qui sanctorũ vitã atq
mores quesierint imitari ¶ Ad qne omia ve
subiungik horrẽda cõclusio. Ecce relinquek
vobis domus vestra deserta. Dom? hec do
mus erat synagoge/ cui succedit domus ec
clesie. quã iam pene desertioni vicinã intue/
mur vt olim synagogã. Auertat hoc pius ec
clesie sponsus Jesus xps. Auertet aũt si fue
rimus penitentes/ si nos benigne intuit? fu
erit & cõuertet ad se. & tandẽ reponet ĩ firmis
simo habitaculo suo. Ad quod nos pduce/
re dignek qui sine fine pmanet in secula secu
lorum. Amen. Finit.

Sequitur item ser/
mo eiusdem factus in cena dñi ꝓ humilita/
te/ valde notabilis.

Deo exiuit & ad deũ vadit Origi
naliter Joh. xiij. et ĩ euãgelio pñ
tialiter recitato. Nos & mei sil es
qui a deo exiuimus p peccatũ lõ/
ge nimis. Quia lõge a peccatoribꝫ salus. va
damus nunc rursus ad eũ p orõnis & pie in
uocatõis gressum/ mox aderit. qꝫ ppe ẽ dñs
omnib inuocãtib eũ in veritate. Cui? orati/
onis nostre mediatricẽ te cõstituemus o vir
go beata/ ꝗ deo iunctissima. ad quã de?
venit. et a q ꝗm corpus exiuit. Te nũc ob h
salutãtes & dicẽtes. Aue Maria ¶ A deo exi
uit & ad deũ vadit. scribik vt sup. Alta ꝗbꝫ
pfunditas. alta nimirũ. & q̃s cognoscet eaꝫ?
Sed ita loqui dicebat ꝓsciũ secretorũ dei.
Hic tã sublimis volatus grãdi aquile spũa
li homi videbak. cui ex snia dicere fas erat il
lud phie apud Boeciũ lib. iiij. metro ꝓmo.
Sunt etem penne volucris mihi. que celsa
conscendãt poli. quas sibi cũ velox mẽs in/
duit/ perosa terras despicit &c. Mihi ꝗo q̃d
ni stupor mentis & digna admiratio debeba
tur ad hanc scientiã q̃ mirabilis facta ex me
est confortata ẽ. & nõ potero ad eã. Quid ni
si venerabundũ quoddã silentiũ ꝓgruebat?
Congruebat vtiq silentiũ potiꝰ q̃ elato ser
mone de diuinis obstrepere inter olores me
raucũ anserẽ/ potius q̃ sordidis pedib affe
ctionũ/ manibusq opationũ me sanctuari/
um verbor dei temerariũ introire. Sed of/
ficij mei debitũ ipsi vos scitis. sed et frequẽs
deuotõis vestre ꝓuẽtus & pstolatio q̃ppiam
vel impfecte balbutire cõpellit ¶ A deo (inq̃t
euãgelista) exiuit. Miror si nõ ptinus ad h
verbũ mirami. De q̃ nempe alio istud dicik.
A deo exiuit/ q̃ de ꝗbo qõ eternaliter ẽ apd
patrẽ. qm̃ in pncipio erat verbũ. & ꝗbũ erat
apud deũ. & deus erat verbꝫ. Si eternalik
apud deũ/ qualiter a deo exiuit. quõ eterna/
liter apud deũ? Sed dices. exitus iste verbi
a deo/ est ipsa filij generatio. vere est si est filij
generatio sicut esse ꝓfitemur. vides q̃ iste exi
tus ꝓsus ẽ ineffabilis. De eo quippe scptũ ẽ
Generationẽ eius quis enarrabit? Esa. liij.
ca. Propterea cur conarek eloq̃ qõ enarrari
nõ põt/ nõ esset illud sobrie sape? Quid si q̃s
loquak nõ iã hoim sed angelorũ linguis quo
pacto effari sufficiet deũ a deo exire. nõ loca
liter. nõ dimẽsionaliter. nõ diuersitate substã
tie/ neq duratiõis varietate/ sed psonali tm̃
distinctione. Qui & regredi dicik ad deũ/ dũ
suũ rependẽs amorẽ patri spirat & q̃dammõ
donat spm̃ sancũ/ donũ pstantissimũ & vtri
usq nexũ. ¶ Sed sileamus interim de secre
tis his celestib & pscrutatorẽ inuestigatio/
nẽ hui? diuini exit? & regressus ad intra/ nos
vel ad scholã vl ad celebritatẽ beatissime tri
nitatis remittamus. Illic magis discere ẽ/
quõ filius egredik a pre vt imago pulcerria
a pulcerrimo. vt ꝗbũ sentẽtiosissimũ. vt ars
oim fecundissima. vt exemplar distinctissi/
mũ. vt idea & forma quedã oim capacissima
& actualissima & potentissima. Sic igik exi/
uit xps a deo eternaliter pductiue. et ad deũ
vadit spiratiua dilectõe. ¶ Amplꝰ ꝗo ꝓside/
ratõi nostre alius obũcik xpi a deo exit?. ali/
us q̃z sui ad eũ regressus. nõ quidẽ intrinse/
cus psonaliter vt prius. sed denoiatõe qua/
dã extrinseca/ & idiomatũ mutua cõicatõne/
quã opata ẽ humanitatis assumptio. Et q̃d
est pcor hoc mõ xpm a deo egredi/ nisi eundẽ
in hoc calamitoso vallis lachrimarũ exilio/
dignãter icarnatũ ꝓmorari. affligi. cruciari?
Nihil quippe lõginquius a deo poterat ex/
cogitare mẽs hũana/ q̃ impassibilẽ ad passi
onẽ egredi. inuisibilẽ videri. imortalẽ q̃z esse